

hangzik, ekkor Godofréd ur már indul is, de az ajtóból még visszafordul felém, kétségbeesésében a fejét fogja, úgy mondja gyászosan, minden eddigi sóhajtását felülmúló sóhajjal: munició gyárban vagyok hivatalnok. Gyűlölöm, utálok Godofréd urat, gondolatban a leggorombább, legvadabb szavak után keresek, hogy képébe vágjam — és felébredek.

Kicsoda ez a Godofréd ur? Mért nyomoritja meg életemet, mint egy visszatérő lidércnyomás? Mi közöm hozzá? S behunyom, görcsösen gondolkodva, ismét a szemem. Kicsoda ez a nyomorult, ez a Godofréd ur? Ki az az ismerőseim között, aki libacombot eszik reggelire? Az is lehet, hogy nem libacomb, csak paprikás szalonna. Ki az, ki az, aki sóhajtvá olvas ujságot? Minden ismerősöm eszembe jut, azok is, akik nem esznek libacombot. Ki az köztük, aki így sajnálja a szenvedőket, a kínai kuliktól kezdve le az állatig? Ki az, aki látja az új háború veszélyét és irtózáva sóhajt, sóhajt, sóhajt, ha Spanyolországra, sóhajt, ha arra gondol, hogy milyenek az iskolák, ahová a gyerekeit tanulni küldi, sóhajt, hogy milyen rettenetes minden? Ki az az én ismerőseim közül, aki munició gyárban hivatalnok? Én, én nem vagyok munició gyárban hivatalnok — bizonygatom magamnak. — De mégis, Godofréd ur hasonlít hozzám. Ki ez a szörnyű Godofréd ur? A hangja, a szeme hasonlít, de nemcsak hozzám, egy kicsit minden ismerősömhöz. Ki az, akihez egész csöppet se hasonlít? S a munició gyár? Mind benne élünk és mindnyájan a falai közt dolgozunk — sóhajt és csak sóhajt Godofréd ur, akinek a szive csupa vaj.

Már régóta naponta Godofréd urral álmodom.

FALUDY GYÖRGY MŰFORDÍTÁSAIBÓL

LANDSKNECHTNÓTA A XVI. SZÁZADBÓL

*Mink volnánk hát a foltozott
irhájú hirhedt zsoldosok,
kiknek egészen egyre megy,
hogy völgybe, avagy hegyre megy
parasztra, úrra, papra megy,
bitóra vagy csak babra megy,
háltunk már puszta ég alatt,
kaszáltunk fűt a jég alatt,
láttunk Brédában lángokat,
s üztünk tíz éves lányokat,
mert mink vagyunk a foltozott
irhájú német zsoldosok.*

*Láttatok zsenge gyermeket,
akit a strázsa kergetett?
Igy verbuváltak minket is,
kaptunk páncélt és inget is,
korbáccsal vert a hadnagyunk,
így nőttünk fel s most itt vagyunk,
s nem kímélünk férfit se nőt,
falhoz kenjük a csecsemőt,
és elfoglaljuk ágyadat,
s aztán rádgyújtjuk házatad,*

*mert mink vagyunk a foltozott
irhájú német zsoldosok.*

*Kürtöttünk már hét megyét,
s megmáztuk Róma hét hegyét,
kullogtunk őszi sáron át,
vérfürdőt vettünk nyáron át
usztunk már téli réteken,
s patkánymód át a Weseren,
izzadtunk lenn a Pó megett,
s hörböltünk szomjan hólevet,
ettünk sáskát s döglött lovat,
s hallottunk szörnyű átkokat,
mert mink vagyunk a foltozott
irhájú német zsoldosok.*

*Nem ismerünk apát, anyát,
kivágunk minden almafát,
megmérgezzük a kútvizet,
azt szolgáljuk, ki megfizet,
annyt se mondunk: jó napot,
s kinyitjuk a hordó-csapot,
széthordjuk ingóságodat,
ringyóvá tesszük lányodat,
s ha nem monddod, hogy: köszönöm,
lebunkózzunk a küszöbön,
mert mink vagyunk a foltozott
irhájú német zsoldosok.*

*S ha egyszer majd megvénülünk
és lócánkon hülyén ülünk,
s lábunkat köszvény marja már,
s nehéz lesz Frundsberg kardja már:
obsitba küld a hadnagyunk,
és várról-várra baktatunk,
úgy iese, hogy a szeretet
hol nyes egy darab kenyeret
s így érünk oda, hol az út
végén azt nézi Belzebúb:
hol jönnek már a foltozott
irhájú német zsoldosok.*

(Ismét előlről: Itt jönnek már a foltozott irhájú német zsoldosok...)

LANDSKNECHTNÓTA* (1525)

*Mit érdekel, Landsknecht, a pápa
s a véghetetlen hitviták?
Mit kell neked a wormszi máglya,*

* A vers nem valódi Landsknechtnóta, meglátszik rajta a poeta doctus. Alkotója Johannes Secundus (1502–1536), V. Károly németrómai császár udvari költője szerezte; én művei compendiumából írtam ki, még évekkel ezelőtt a grázi Landesbibliothekban.

s a potrohos Luther barát?
 Kinék hátán diófát vágnak,
 van annak, mond, paraszt, köze
 ahhoz, hogy ösülnének, Ádámnak
 volt-e vagy nem volt köldöke?
 Béküljetez ki, hitvitázók,
 a nagy kérdés elétek állt:
 elég a teológiából!
 előbb kenyért, aztán morált!
 ....Csak egy parányi földet kérünk
 számunkra, kik milliók vagyunk:
 Ulrik von Hutten a vezérünk,
 s a szabadság a jelszavunk.

A vártermek a kánkánt járják,
 s kártyában, borban nincs hiány,
 s Henrik császár gonosz pofáját
 bíborra festi Tizian.
 Ne fessd most, Tizian, a császárt,
 kit száz kaszával várnak itt,
 hallgasd a sorskiverte Lázárt,
 ki szétlapítja jármait,
 kinék leányát elrabolják,
 s pórén, mint rossz ringyót kidobják,
 s fiát pestisbe és halálba
 küldik zsoldosnak Indiába,
 ....csak egy parányi földet kérünk
 számunkra, kik milliók vagyunk,
 Ulrik von Hutten a vezérünk
 s a szabadság a jelszavunk.

Vén kódexek közt eltemetve,
 míg felragyog a hajnalpír
 sápadtan, sárga pergamentre
 Erasmus doktor könyvet ír.
 De nem segít könyv, szó, se mágus,
 ha a császár négyrétre vág:
 ne könyvekben légy most humanus,
 és tarts velünk, tudós barát!
 Elefántcsont-csipkái vannak
 gallérján Bianca d'Estenek,
 s pudvás tetőink ránkzuhannak,
 ruhátlan, rongyos emberek.
 ....Csak egy parányi földet kérünk
 számunkra, kik milliók vagyunk,
 Ulrik von Hutten a vezérünk,
 s a szabadság a jelszavunk.

Gyertek pikával és fustéllyal,
 jobbágy, paraszt és nincstelen,
 nyakunkra a császári héjja
 ezernyi zsoldost ingerel,
 de feje, ámbár birodalma

egén mindig fenn jár a nap,
 le fog gurulni, mint az alma,
 mert a paraszt hatalmasabb.
 De hogyha veszünk és legyőzünk,
 s a régi rend lesz úr megint,
 s mindnyájunkat olajba főznek,
 s karóba húznak szám szerint:
 kitartunk, míg egy csepp a vérünk,
 kitartunk s némán meghalunk:
 mert Ulrik Hutten a vezérünk,
 s a szabadság a jelszavunk.

ISMERETLEN LATIN KÖLTŐ: ERASMUS SÍRJARA (1536)

Állj utadon, vándor, meg e karcsú nyárfa tövében,
 és legyen szemed a könnytől egy percre nehéz,
 mert itt tettük a föld mindent elemésztő ölére
 Rotterdami Erasmus agg, hamúszürke fejét.
 Rongy, fityegő kis iszákja a hátán volt a hazája,
 rangra, parancsra, aranyra s hirre mit sem adott,
 nem volt otthona, pénze, szerelme, családjá se háza,
 s gyűlölték a királyok, zsoldosok és a papok.

JACOPO SANNAZARO: LUCRETIA BORGIA SÍRJARA.

Itt fekszik Lucrétia: hitves, szajha, nagyasszony,
 és hatodik Sándor kedvese, lánya, menyje.

JACOPO SANNAZARO: CESARE BORGIA JELSZAVARA

Vagy Cézár, vagy semmi — mondod, Borgia. De cézár
 voltál már eleget. Holnap semmi leszel.

JOHANN CHRISTOPH FRIEDRICH SCHILLER: ROUSSEAU

Mit itt emelt a bűnbánó gyalázat,
 szégyenkeresztje hálátlan hazádnak,
 Rousseau sírja, üdvözlégy nekem;
 örök nyugvásra rejt e földi börtön,
 s ki békét s nyugtot nem leltél e földön,
 most békét s nyugtot leltél ideleinn.

Ki gyűjt majd gyógyírt lüktető sebeknek?
 A vak sötétben száz bölcsöt temettek,
 s a hajnal is egy bölcsöt temetett:
 az agg Szokrateszt elvitte a mérég,
 és Rousseaut megölték a keresztények,
 mert keresztények közt embert keresett.

**MARCUS VALERIUS MARTIALIS: A
 EGY PARASZT FEJFÁJÁRA**

Jó alyafik, minek is teszitek le a sírba a zsellért?
 Bármí legyen, neki nem lesz soha könnyű e föld.